

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

Argumenta ex locis Topicis, & exempla sacra. cap. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

vulgus opinatur. Diligendos inimicos. Difficile esse diuitem intrare in Regnum Cœlorum. Qui non tollit Crucem, & sequitur non esse Christo dignum. Non posse hominem Deo, & Mammonæ seruire, tum alia ex his deprompta. Mortem malam esse, quam peruersa vita præcedit: Pœnitentiam post peccatum esse omnino necessariam ad culpæ remissionem, neque esse prorogandam. Diuites esse dispensatores bonorum Dei. Neminem lædi nisi à seipso. Omnia bona præcipue ex Dei gratia pendere. Gloriam soli Deo esse dandam, & alia id genus.

Secundi generis exempla in promptu sunt passim in libris sacris, multiq; pij extant libelli, ac multorum manibus, & lectione teruntur, qui quoniã institutum non habent, virtutum, ac vitiorum naturas excutere, neque causas & principia eorum, quæ afferuntur exquirere, simplici rerum propositione, ac præceptione contenti sunt. Sed nostrum oratorem iam diximus, ad vtrumque debere esse paratum, vt vtroque modo Christi gregem instruat, & maximi esse momenti cognoscat speculationem ad praxim reuocare.

Argumenta ex locis topicis, & exempla sacra.

Cap. I. I V.

Tria sunt
quæ faciunt
persuasionē.
Cap. 1. lib.
2. Rhet.

Post inuentum, & selectum Concionis totius argumentum oportebit ea quærere, quæ pro loco, ac tempore accommodata videbuntur ad ipsum finem persuasionis. Est autem celebris illa diuisio apud Aristotelem, Tria esse quæ id præstare possint; primum argumenta, & probationes ex ipsa natura rei, quam persuadere velimus erutas, quæ intellectum & rationem demonstrationibus, vel probabilibus argumentis instruant. Secundo animorum & affectuum commotiones in ipsis auditoribus excitatas, quibus ipsa voluntas sæpe trahitur, & inclinatur. Tertio opinionem bonam, quæ habeatur de ipso Oratore, & mores eius tales, vt ei fidem faciant, quo etiam multum valet orationis qualitas, quæ dicentis mores significet, vnde morata oratio dicitur. De his ergo nobis deinceps est differendum.

Secundus igitur labor Inventionis est, vt ad id quod suadendum intendimus: argumenta afferamus, quæ vim habeant ad conuincendum intellectum, vt credat ita prorsus esse, sicut nos dicimus. Quia enim finis Oratoris est (vt iam diximus) persuadere voluntati, vt aliquid amplectatur, aut fugiat, voluntas

ras autem non nisi intellectu prius illustrato, cedit dicenti, debet argumentis efficacibus intellectui demonstrari quod persuadere volumus, ut appareat si quidem amplectendum sit, quam sit honestum, quam iucundum, quam utile, quam necessarium, quam facile, quam consentaneum, quam decorum; contraque si quid fugiendum proponatur; idque varijs argumentorum generibus comprobare oportet. Propterea debet Concionator optimè callere locos non solum Theologicos, quos diuina Scriptura, & Theologi docent, sed etiam eos, qui apud Rhetores, & Dialecticos Topici vocantur. Ex locis enim tanquam sedibus argumentorum, omnis probatio sumitur.

Incipiamus igitur à Topicis, quorum usus est apud sacras etiam literas maximus. Hi apud Rhetores, & Dialecticos in duo genera diuidantur. Aliqui sunt artificiosi (insitos vocat Cicero) quod insint in ipsa re, de qua agitur, & adiumento artis inde argumenta ducantur; Alij sunt artis expertes, & extrinseci, à testimonijs & autoritate, siue diuina, siue humana petiti. Priores illi distingui sic possunt. Primum aliqui significant rem ipsam de qua agitur, ut sunt definitio vel descriptio, etymologia nominis vel Notatio. Deinde nonnulli aliquid innunt, vel rei connexum, vel circumstans. Ad rei connexa pertinent Coniugata, Partes, Totum, Causa, Effectus, Antecedentia, Consequentia, Circumstant rem, quæ vocantur Adiuncta, siue Circumstantia locorum, personarum, temporum, ac rerum, quæ sunt triplices prægredientes, comitantes, & subsequentes. Tertio alij significant aliquid disiunctum, quod duobus modis contingit, vel ut sit illud Consentaneum rei vel Dissentaneum, Primi generis sunt. Similia, Maiora, Minora, Paria; Secundi; Dissimilia, Opposita, Repugnantia, quorum locorum expositionem videre quis poterit apud Aristotelem, Ciceronem, Fabium, Agricolum, aliosque; quoniam nos nec Rhetorem hoc loco, nec Dialecticum agimus. Placet tamen solum exemplis sacris rem illustrare, quod crediderim vtilius fore Oratori Christiano, quam si in messem alienam manum ac falcem mittamus. Primus locus est à Definitione, seu Descriptione, cuius exemplum sit ad Heb. vbi probat Paulus Christum esse nostrum Pontificem, quia conuenit ei definitio Pontificis. Est enim Pontifex qui ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in his quæ ad Deum sunt, ut possit intercedere, & offerre dona, & victimas pro peccatis. Iob. Homo natus

In libro qui dicitur Orator. Loci Topici duplices.

A Definitio-
ne.

Heb. 5.

Rom. 5.

Iob 14.

natus

- natus de muliere, breui viuens tempore, repletur multis miseris; En hominis descriptio, ex qua conclusio subditur: Et dignum ducis super huiuscemodi aperire oculos tuos? Iac. Quis est vita vestra? vapor est ad modicum parens. Bas. Quis est avarus? Qui eo quod sufficit non est contentus, Quis est proditor? qui quæ singulorum sunt sibi propria facit, Vt autem multarum rerum indigens sis, insatiabilis habendi cupiditas efficit. Leo. Proximi nomine non ij tantum intelligendi sunt, qui nobis amicitia & propinquitate coniuncti sunt, sed omnes prorsus homines enim quibus natura nobis communis est, siue illi hostes siue socij sint, siue liberi, siue serui. Ergo omnes hi diligendi. Ab Etym. Etymologia nominis vel notatione Gen. merito vocatum est nomen eius Iacob, supplantauit enim me in altera vice. Sic Paulus ex nomine Abraham, & ex promissione Dei, qua constitutus est pater multarum gentium, ostendit gentes etiam sine circumcissione filios esse Abraham; sic Ambrosius docet diuitias asferre sollicitudines quibus diuites suffocantur, & dilacerantur, ac destrahuntur, & diuiduntur, quod inde probat, quod diuitia ita dicta sunt, quia mentem diuidant, atque in diuersum scindant, nec sinant eam incorruptam esse & integram. Ita etiam Hieronimus hortatur Clericos ad eam vitam sanctimoniam, vt sint de sorte Domini, vel ipsorum fors sit dominus, quia hoc significat nomen Clerici. Idem alibi, Interpretare vocabulum monachi, Quid facis in turba qui solus es? id est qui monachus secundum nomen & statum es? simile est cum argumentatur ex aliquo accidente nominis vt Paulus ex illo loco Benedicatur in femine tuo omnes gentes, intelligi vult Christum qui dicit in femine, non in feminibus. Denique circa nomina propria quorum consideratio ad hunc locum refertur commodè illa possunt attendi. Primum in sacris literis saepe a Deo ipso esse imposta, quod potest rei magnū addere momentum. Secundo per se aliquid etiam significari in hebraica lingua. Tertio Patres ex his saepe argumenta sumpsisse. Quarto etiam in sanctorum nominibus prudenter aliquid inueniri vt Greg. Fuit Diabolus ex odio maledictum aliquando, non benedictum in clamabat.
- A partium distributione. Quo ibo a spiritu tuo, & quo a facie tua fugiam? Si ascendero in caelum tu illic es, si descendero in infernum ades, si sumpsero pennas meas & cat. Ex hoc vult concludere Deum esse ubiq. Paul. Quis nos separabit a charitate.
- Iac. 4.*
Orat. contra Auaros 1.
Serm. 1. de Ieiunio.
Ab Etym. Gen. 27.
Lib. 2. c. 8. de Abraham.
Epist. ad Nepot. 2.
Ad Heliod. Monachum. Epist. 1. Gal. 4.
Lib. 2. Dial. c. 1.
A partium distributione. Psal. 138. Rom. 8.

rate Dei, tribulatio, an angustia, an fames, an nuditas id est nihil, & Ioan. Omne quod est in mundo, aut est concupiscentia carnis, aut concupiscentia oculorum, aut superbia vitæ, quare nolite diligere mundum, neque ea quæ in mundo sunt. Nazian. Cuncta ei obtuli qui me in sortem suam elegit, & seruauit, facultates, claritatem, vires corporis, & literas ipsas. A genere ad speciem si dicas diligendos esse inimicos ex eo quod sint proximi nostri, & Iac. Hortatur ad visitandos pupillos, & viduas, quia hæc est munda religio, sic suadebo patientiam, quia est species fortitudinis, & summa virtus. Sic probabo Sacramentum Matrimonij ex se conferre gratiam, quia est Sacramentum nouæ legis, sic Idola gentium sunt sine motu sine sensu, ergo non habent auditum. A specie ad genus dispersit dedit pauperibus; ergo iustitia eius manet in seculum seculi, sic: Necessaria est Christiano patientia, ergo & fortitudo.

In Apolog.
A genere.
I. Iac.

A specie.
Psal. 91.

Sequuntur alij loci Topici. Cap. V.

A Causa, & primo finali. Quid mihi est in Cælo, & à te quid volui super terram? Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternam quasi dicat, Tu finis meus, ergo ad te debeo tendere, Paul: Vis non timere potestatem, bonum fac & habebis laudem, Dei enim minister est, si malum feceris, time non enim sine causa gladium portat, vindex in malum. August. Fecisti nos Domine ad te, & inquietum est cor nostrum donec requiescat in te, quasi diceret, non igitur querenda in caducis est requies. Secundo exemplum Causæ materialis. Dan. vlt. Bel est intrinsecus Luteus, & forinsecus æneus ergo non potest comedere. Misertus est Dominus timentibus se, quoniam ipse cognouit signum nostrum. Item Nunquid resina non est in Galaad, & medicus non est ibi? quare ergo non est obducta cicatrix filiarum populi mei? Est argumentum à materia, & efficiente causa. Bas. Exultas ob diuitias, ob maiorum nobilitatē te iactas, ob pulchritudinem corporis, attende tibi quia mortalis, quia terra es, & in terram ibis. Tertio Exemplum formæ in Gen. Quicunque effuderit humanum sanguinem, effundetur sanguis eius, ratio datur, ad imaginem enim Dei factus est homo. ad Rom: qui Spiritum Christi non habet, hic non est eius. Bernardus O Anima insignita Dei imagine decorata similitudine, quid tibi cum carne? Quarto exemplum causæ efficientis; Martinus tuæ Domine fecerunt me, & plasmauerunt me: hinc infert,

A Causa finali.
Psal. 172.
Rom. 13.

Lib. 1. cōf.
cap. 1.

A causa Materiali.
Ps. 102.

Hier. 3.

In Serm: Attendite tibi.
A forma.
Genes. 9.

Rom. 8.
Cap. 3. me dit.

Pf. 118.
Ab efficiēte.